

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ ТА ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ

підготовки бакалавра
спеціальності 262 Правоохоронна діяльність
освітньо-професійної програми Правоохоронна діяльність

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Ювенальна юстиція та відновне правосуддя» бакалавра, галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 262 Правоохоронна діяльність, за освітньою програмою «Правоохоронна діяльність».

Розробник: Карпінська Наталія Володимирівна, професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор юридичних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (к.ю.н., доц. Фідря Ю. О.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності (протокол № 01 від 28.08.2025 р.)

Завідувач кафедри: (к.ю.н., доц. Фідря Ю. О.)

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність, освітній рівень – перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 28 год.
		Практичні (семінарські) 28 год.
ІНДЗ: є	Самостійна робота 56 год.	
	Консультації 8 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність, освітній рівень – перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 88 год.
	Консультації 14 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова викладання		українська

II. Інформація про викладача

ППП: Карпінська Наталія Володимирівна

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

Контактна інформація: 0506856945, n.karpinska@ukr.net

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

Дні консультацій до дисципліни: відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі (каб. В-225).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Ювенальна юстиція та відновне правосуддя – нормативний освітній компонент, спрямований на формування у здобувачів вищої освіти

комплексних теоретичних знань і практичних компетентностей у сфері захисту прав дитини, функціонування системи ювенальної юстиції та застосування відновних підходів у роботі з неповнолітніми.

Освітній компонент охоплює вивчення теоретичних засад ювенальної юстиції, міжнародно-правових стандартів прав дитини, сучасних зарубіжних моделей ювенальної юстиції, а також правових і організаційних основ функціонування ювенальної юстиції в Україні. Значна увага приділяється психологічним аспектам роботи з дітьми, досвіду впровадження елементів ювенальної юстиції в національну правозастосовну практику, а також концепції відновного правосуддя та медіації.

У межах освітнього компоненту формуються теоретичні знання щодо: правового статусу дитини та принципів ювенальної юстиції; міжнародних і національних стандартів захисту прав дитини; моделей ювенальної юстиції та відновного правосуддя; психологічних і педагогічних засад взаємодії з неповнолітніми; правових основ комунікації поліцейських з дітьми та здійснення ювенальної превенції.

Практична складова освітнього компоненту спрямована на формування вмінь і навичок: професійної та етичної комунікації з дітьми; застосування методів психологічного та педагогічного характеру у роботі з неповнолітніми; проведення інтерв'ю з неповнолітніми з метою збору інформації; реалізації рекомендацій щодо опитування і допиту дитини з урахуванням її вікових, психологічних та емоційних особливостей; практичне використання елементів медіації та відновного підходу в роботі з дітьми та підлітками.

2. Пререквізити/Постреквізити

Вивчення ОК «Ювенальна юстиція» та відновне правосуддя базується на знаннях, уміннях та навичках, отриманих здобувачами освіти після опанування таких ОК як : «Психологічна підготовка правоохоронців», «Судові та правоохоронні органи», «Етичні основи правоохоронної діяльності», «Превентивна діяльність правоохоронних органів», «Кримінальне право», «Теорія держави і права» та ін.

На основі ОК «Ювенальна юстиція» базується в тому числі вивчення такого ОК як «Кримінальне виконавче право».

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові, організаційні та соціально-психологічні засади ювенальної юстиції й відновного правосуддя, а також набуття практичних умінь застосування відновних підходів у роботі з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, дітьми-потерпілими та іншими учасниками кримінального провадження з урахуванням принципу найкращих інтересів дитини та міжнародних стандартів прав людини.

Завданням освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти здатності професійно аналізувати та вирішувати правові ситуації за участю неповнолітніх із застосуванням інструментів ювенальної юстиції та відновного правосуддя відповідно до міжнародних стандартів і принципу найкращих інтересів дитини.

4. Результати навчання (Компетентності)

За підсумками вивчення ОК «Ювенальна юстиція та відновне правосуддя» у здобувачів освіти повинен бути сформований відповідний набір загальних та спеціальних компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК10	Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства,

	усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК11	ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1.	Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.
СК7	Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству.
СК10	Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.
СК21	Здатність у межах своєї компетенції вживати заходів у сфері запобігання та протидії насильству щодо дітей та за їх участю

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2	Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.
ПРН7	Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.
ПРН12	Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.
ПРН14	Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.
ПРН24	Здійснювати заходи у сфері ювенальної превенції та протидії насильству щодо дітей та за їх участю, використовувати ювенально орієнтовані підходи та практики

Вивчення цього ОК сприятиме формуванню у здобувачів освіти таких **soft skills (м'яких навичок)**: безперервний розвиток (lifelong learning) з можливістю переформатування фахових ролей, щоб залишатися релевантними викликам часу, конкурентними в своїй професії; критичне мислення як здатність застосовувати різні розумові стратегії та операції задля якісного аналізу інформації й формування обґрунтованих суджень; стійкість як здатність особи долати виклики конструктивним шляхом, зберігаючи стабільність і функціональність; ефективна комунікація як здатність до продуктивного обміну фактами, ідеями в багатоманітних видах взаємодії; ефективна взаємодія як спроможність згуртуватися задля ефективного застосування знань та ресурсів, реалізації спільних цілей; відповідальність як усвідомлений вибір приймати наслідки власних дій; здатність етично та відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту для пошуку, аналізу та обробки інформації у сфері правоохоронної діяльності, усвідомлюючи можливості та обмеження цих технологій.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр.*
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові та міжнародні засади ювенальної юстиції						
Тема 1. Еволюція підходів до дитини в судовому процесі та становлення ювенальної юстиції	8	2	2	4	4	ДС/5
Тема 2. Правові засади ювенальної юстиції в Україні.	12	2	2	4		ДС/5
Тема 3. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	8	2	2	4		ДБ /5
Тема 4. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальна юстиція.	10	2	2	6		ДБ /5
Тема 5. Організаційні засади ювенальної юстиції в Україні.	8	2	2	4		ДС/5
Тема 6. Пробація як складова ювенальної юстиції в Україні. (Заплановано бінарні лекційне та практичне заняття за участю фахівця у сфері пробації д.ю.н., професора Гусака А. П.).	10	2	2	6		ДС/ РМГ/5
Разом за модулем 1 годин/балів	56	12	12	28	4	30
Змістовий модуль 2. Відновні практики у ювенальній юстиції та психолого-педагогічні засади професійної комунікації правоохоронця з неповнолітніми						
Тема 7. Відновне правосуддя щодо неповнолітніх: правове регулювання та практика реалізації в Україні. Бінарне заняття за участю начальника сектору ювенальної превенції Управління превентивної діяльності ГУНП у Волинській області Остапович Інни.	14	4	4	6	4	ДС/5 ДБ /5
Тема 8. Програми відновного правосуддя. Медіація у відновному правосудді за участю неповнолітніх.	16	4	4	8		ДБ /5
Тема 9. Психолого-педагогічні основи професійного спілкування правоохоронця з дітьми (особливості вікових періодів психічного та особистісного розвитку дитини; опитування та допит; інтерв'ю для збору інформації).	18	4	4	6		РМГ/ 5
Тема10. Ідентифікація та реагування на сімейне насильство щодо дітей: методи, інструменти та практичні підходи для правоохоронців. Бінарне заняття за участю запрошеного психолога, медіатора, начальника управління соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Луцької міської ради Ліни Галан.	8	2	2	4		ДС/5 ТР/5
Тема 11. Відновне правосуддя за участю неповнолітніх в Україні в умовах воєнного стану на базі системи надання безоплатної	8	2	2	4		

юридичної допомоги. Бінарне заняття за участю начальника Луцького відділу надання БПД Кудрицька Ольга Ярославівна.						
Разом за модулем 2 годин/балів	64	16	16	28	4	30
ІНДЗ	10					
Модульна контрольна 1	15					
Модульна контрольна 2	15					
Всього годин / балів	120	28	28	56	8	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр.*
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові та міжнародні засади ювенальної юстиції						
Тема 1. Організаційно-правові заасади ювенальної юстиції в Україні.	14	2		12	6	ДС/ ДБ /14
Тема 2. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	20	-	2	12		
Тема 3. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальна юстиція.	12	-		12		ДС/ РМГ/14
Тема 3. Пробація як складова ювенальної юстиції в Україні. (Заплановано бінарні лекційне та практичне заняття за участю фахівця у сфері пробації д.ю.н., професора Гусака А. П.).	16	2	2	12		
Разом за модулем 1 годин/балів	62	4	4	48	6	28
Змістовий модуль 2. Відновні практики у ювенальній юстиції та психолого-педагогічні засади професійної комунікації правоохоронця з неповнолітніми						
Тема 4. Відновне правосуддя та медіація за участю неповнолітніх. Бінарне заняття за участю начальника сектору ювенальної превенції Управління превентивної діяльності ГУНП у Волинській області Остапович Інни.	16	2	2	12	8	ДБ / РМГ/14
Тема 6. Психолого-педагогічні основи професійного спілкування правоохоронця з дітьми (особливості вікових періодів психічного та особистісного розвитку дитини; опитування та допит; інтерв'ю для збору інформації).	22	2	2	12		ДС/ ДБ / РМГ/14
Тема 7. Ідентифікація та реагування на сімейне насильство щодо дітей: методи, інструменти та практичні підходи для правоохоронців. Бінарне заняття за участю запрошеного	20		2	16		ДБ / ТР/14

психолога, начальника управління соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Луцької міської ради Ліни Галан						
Разом за модулем 2 годин/балів	58	4	6	40	8	42
Модульна контрольна 1	15					
Модульна контрольна 2	15					
Всього годин / балів	120	8	10	88	14	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РМГ – робота в малих групах, ТР – тренінг

**Тема (теми) змістових модулів - можуть бути зараховані, як результати навчання отримані в неформальній освіті, за умови прослухання студентом курсів (професійні курси, тренінги, громадянська освіта, он-лайн освіта, тощо) та пред'явлення підтверджуючого документу (сертифікату).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача освіти з ОК «Ювенальна юстиція та відновне правосуддя» є опрацювання прослуханого лекційного матеріалу (презентації лекцій, письмові конспекти лекцій); вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури та аналіз законодавства на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до виступу на семінарських заняттях; опрацювання опублікованих у фахових та інших виданнях статей з обраної теми; ознайомлення з кейсами та матеріалами для тренінгу – для участі в роботі малих груп (симуляційних кейсах) та тренінгах.

Завдання до самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, здійснюється під час проведення семінарських занять, а також на підсумковому контролі.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ).

Індивідуальна робота здобувачів освіти включає виконання індивідуального науково дослідного завдання (далі – ІНДЗ) та індивідуальні заняття з викладачем. Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf> ІНДЗ (реферати, розрахунково-графічні роботи, есе, огляд літературних джерел тощо) за умови, коли вони передбачені силабусом, видаються здобувачам освіти у терміни, визначені закладом вищої освіти, і виконуються здобувачем самостійно з консультуванням у викладача.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025 р. № 10 https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025-olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, клінічних завдань та ситуацій. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами самостійно під керівництвом викладачів. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька

здобувачів, у тому числі здобувачі, які навчаються на різних факультетах (інститутах), освітньо-професійних програмах.

Конкретні види індивідуальних завдань з певних освітніх компонентів визначаються силябусом освітнього компонента.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з ОК “Ювенальна юстиція та відновне правосуддя” є формою самостійної роботи здобувача вищої освіти, спрямованою на поглиблення теоретичних знань та формування практичних аналітичних навичок у сфері ювенальної юстиції та відновного правосуддя.

ІНДЗ передбачає:

- проведення індивідуального дослідження обраної теми в межах навчальної дисципліни;
- аналіз наукових джерел і фахової літератури;
- опрацювання нормативно-правових актів;
- використання статистичних даних у сфері ювенальної юстиції та відновного правосуддя;
- аналіз судової практики, практичних кейсів, програм, тощо;
- дослідження практики реалізації відновного правосуддя, зокрема діяльності органів системи безоплатної правової допомоги, медіаторів, служб у справах дітей та інших суб’єктів ювенальної юстиції;
- формування власних висновків і пропозицій щодо вдосконалення практики застосування відновних підходів.

Метою ІНДЗ з ОК “Ювенальна юстиція та відновне правосуддя” розвиток у здобувачів здатності здійснювати правовий аналіз, працювати з джерелами права, інтерпретувати судову практику та обґрунтовувати професійні рішення у сфері правоохоронної діяльності.

Підсумковий результат індивідуальної науково-дослідної роботи

Підсумком виконання індивідуальної науково-дослідної роботи є: письмовий реферат на одну з тем, запропонованих для дослідження в межах освітнього компонента та усне представлення результатів дослідження з використанням мультимедійної презентації

Вимоги до реферату, структури та змісту індивідуального науково-дослідного дослідження

Структура ІНДЗ:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (актуальність теми, мета, завдання, об’єкт і предмет дослідження);
- теоретичний аналіз проблематики;
- аналіз нормативно-правового регулювання;
- аналіз судової та/або правозастосовної практики;
- аналітичний розділ із виявленням проблем, прогалин правового регулювання та практики реалізації;
- обґрунтовані висновки та пропозиції щодо їх врегулювання;
- список використаних джерел.

Обсяг реферату : 15–20 сторінок основного тексту;

- формат А4, поля всі по 2 см, шрифті розмір – 14пт Times New Roman, міжрядковий інтервал – 1,5
- опрацювання сучасних наукових досліджень, фахових статей, нормативно-правових актів;
- використання статистичних даних;
- аналіз судової та правозастосовної практики;
- опрацювання не менше 12-15-ти літературних джерел;

- наявність посилань відповідно до встановлених вимог;
- обов'язкові висновки та пропозиції;
- виявлення проблем і прогалин законодавства та практики його застосування;
- формулювання власного бачення шляхів їх врегулювання.

Вимоги до усного представлення

Усне представлення результатів дослідження є обов'язковим і здійснюється під час науково-практичного семінару (симпозіуму) з індивідуальних науково-дослідних робіт на базі Лабораторії медіації та відновного правосуддя (викладач забезпечує підготовку та своєчасне оприлюднення оголошення щодо дати проведення усного представлення результатів ІНДЗ. Дата проведення усного представлення ІНДЗ встановлюється викладачем як правило на останньому навчальному тижні та погоджується зі здобувачами освіти з урахуванням навчального розкладу, тощо).

Основні вимоги:

- тривалість виступу до 5 хв.;
- чітке формулювання мети та завдань дослідження;
- представлення ключових результатів;
- акцент на практичному значенні для діяльності суб'єктів ювенальної юстиції;

Вимоги до мультимедійної презентації

- до 8-10 слайдів;
- логічна структура (тема, мета, підходи, результати, висновки);
- використання схем, таблиць, статистичних даних;
- візуальна наочність, мінімізація суцільного тексту;
- коректність юридичної термінології;
- відображення власних аналітичних висновків.

Порядок обрання тем індивідуального науково-дослідного завдання

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань формуються викладачем відповідно до змісту дисципліни та програмних результатів навчання. Перелік тем оприлюднюється на початку семестру та перевищує кількість здобувачів освіти в академічній групі з метою забезпечення індивідуалізації дослідження.

Обрання теми здійснюється здобувачем освіти шляхом попередньої реєстрації у встановлений викладачем термін. Закріплення тем відбувається за принципом черговості подання заявки.

Повторення ідентичних тем у межах однієї академічної групи не допускається. За погодженням із викладачем здобувач освіти має право запропонувати власну тему або уточнити формулювання запропонованої теми з урахуванням відповідності змісту дисципліни.

Остаточне затвердження тем здійснюється викладачем з урахуванням забезпечення академічної доброчесності, дослідницької новизни та відповідності програмним результатам навчання.

Консультації з питань ІНДЗ відбуваються на базі Лабораторії медіації та відновного правосуддя щодня з пн. по пт. з 9.30 до 15.00 год.

Теми ІНДЗ

1. Правові засади функціонування системи ювенальної юстиції України в умовах воєнного стану: проблеми нормативного регулювання та правозастосування.
2. Забезпечення процесуальних прав неповнолітніх у кримінальному провадженні в умовах збройного конфлікту.
3. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в умовах воєнного стану: національний та міжнародний вимір.
4. Діяльність органів ювенальної юстиції щодо захисту прав дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії.

5. Правовий статус дітей, примусово переміщених або депортованих під час війни: національні та міжнародно-правові механізми захисту.
6. Доступ до правосуддя дітей-біженців та внутрішньо переміщених осіб: проблеми реалізації процесуальних гарантій.
7. Ювенальна юстиція в умовах цифрової трансформації суспільства: правові ризики та гарантії захисту дітей від онлайн-експлуатації під час воєнного стану.
8. Роль ювенальних прокурорів і суддів у документуванні та розгляді злочинів проти дітей, пов'язаних зі збройним конфліктом.
9. Психологічна травматизація дитини як учасника кримінального провадження: процесуальні гарантії та стандарти захисту.
10. Використання дистанційних форм здійснення правосуддя у справах за участю неповнолітніх: оцінка впливу на забезпечення прав дитини.
11. Альтернативи позбавленню волі щодо неповнолітніх в умовах воєнного стану: аналіз ефективності та практики застосування.
12. Порівняльно-правовий аналіз моделей ювенальної юстиції у державах, що пережили збройний конфлікт.
13. Міжвідомча взаємодія у сфері захисту прав дітей під час війни: правові та організаційні аспекти.
14. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх в умовах соціальної дестабілізації та вимушеної міграції.
15. Правове регулювання та практика реінтеграції неповнолітніх, які зазнали впливу воєнної пропаганди або перебували в умовах ідеологічної індоктринації на тимчасово окупованих територіях.
16. Застосування програм медіації у кримінальних провадженнях за участю неповнолітніх: аналіз сучасної практики.
17. Межі допустимості використання відновних процедур у справах про насильницькі злочини щодо дітей.
18. Відновне правосуддя у справах за участю неповнолітніх, пов'язаних із колабораційною діяльністю: правові та етичні аспекти.
19. Роль територіальних громад у впровадженні програм відновного правосуддя для дітей, які постраждали від війни.
20. Відновні практики як засіб ресоціалізації неповнолітніх, які перебували на тимчасово окупованих територіях.
21. Аналіз ефективності програм примирення між потерпілим і неповнолітнім правопорушником в Україні.
22. Відновне правосуддя у випадках булінгу та кібербулінгу серед неповнолітніх: правові та практичні аспекти.
23. Шкільна медіація як елемент формування культури ненасильницького вирішення конфліктів у період воєнного стану.
24. Міжнародний досвід застосування відновного правосуддя у постконфліктних суспільствах та можливості його імплементації в Україні.
25. Психологічні чинники ефективності відновних процедур за участю дітей, які пережили травматичний досвід війни.
26. Інституційні механізми впровадження відновного правосуддя в Україні: стан та перспективи розвитку.
27. Співвідношення карального та відновного підходів у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.
28. Відновне правосуддя як складова перехідного правосуддя щодо дітей, постраждалих від збройного конфлікту.
29. Оцінка впливу відновних програм на рівень рецидиву серед неповнолітніх правопорушників.

30. Застосування підходу “trauma-informed justice” у провадженнях за участю неповнолітніх, які постраждали від збройного конфлікту: теоретичні засади та перспективи впровадження в Україні.

Шкала оцінювання ІНДЗ

№ п/п	бали	Критерії оцінювання
1	4-0	Якість письмового дослідження (зміст, глибина аналізу, використання літературних джерел, дотримання встановлених вимог щодо оформлення та структури)
2	1-0	Дотримання встановлених вимог щодо оформлення та структури)
3	3-0	Усне представлення результатів дослідження та відповіді на додаткові запитання
4	2-0	Мультимедійна презентація (логіка побудови, наочність, інформативність, творчий підхід)
Максимальна кількість балів – 10 балів		

Дискриптивна шкала оцінювання ІНДЗ

	Бали	Оцінка відповідно ECTS
Якість письмового дослідження (зміст, глибина аналізу, використання літературних джерел, дотримання встановлених вимог щодо оформлення та структури)	4 – 2,5	Робота відзначається високим рівнем науковості: чіткий аналіз теми, узагальнення сучасних досліджень (12-15 джерел і більше), використання останніх статистичних даних, нормативно-правової бази; логічна структура та послідовність викладу; чіткі висновки та пропозиції щодо вдосконалення практики ювенальної юстиції.
	2-1,5	Робота містить аналіз основних джерел (12-15 і більше), узагальнення, посилання та характеристика правового регулювання присутня, але не повна; висновки та пропозиції частково розвинуті; структура логічна, але окремі частини слабо аргументовані.
	1-0,5	Робота містить мінімальний аналіз (5-7 джерел), відсутні статистичні дані, обмежене використання нормативно-правової бази; висновки формальні або не зроблені, не містить пропозицій; логіка викладу порушена.
	0	Реферат не підготовлено (не здано)
Дотримання встановлених вимог щодо оформлення та структури)	1	Робота відповідає всім формальним вимогам: кількість мінімальна сторінок, правильне оформлення посилань та бібліографії, наявність змісту, розділів, дотримано вимоги щодо оформлення.
	0,5-0	Хаотичне викладення матеріалу, без дотримання базових вимог (зміст, логіка викладу, мінімальна кількість сторінок, не вірно оформлені посилання на джерела).

Усне представлення результатів дослідження та відповіді на додаткові запитання	3-1,5	Студент чітко і логічно представляє результати дослідження; відповідає на додаткові запитання впевнено; демонструє глибоке розуміння теми та сучасних джерел; аргументує власні пропозиції.
	1	Студент представляє результати дослідження, відповіді на запитання частково неповні; демонструється базове розуміння теми; аргументація обмежена.
	0,5-0	Усне представлення формальне, демонструється повне незрозуміння теми дослідження, відповіді на питання не присутні або відсутні.
Мультимедійна презентація (логіка побудови, наочність, інформативність, творчий підхід)	2-1,5	Презентація добре структурована, має 8-10 слайдів; мінімум тексту, наочні схеми, таблиці, графіки; креативний підхід до візуалізації матеріалу; презентація підтримує усне представлення результатів дослідження.
	1	Презентація дещо не чітко структурована, або 16–18 слайдів; частково перенасичена текстом; наочні елементи є, але використані неефективно; слабка підтримка усного виступу.
	0,5	Презентація неструктурована, перенасичена текстом або практично без візуальних елементів; не підтримує усне представлення,
	0	Презентація не підготовлена

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

➤ Відвідування лекційних та практичних занять є важливою складовою успішного засвоєння дисципліни та успішної здачі екзамену. Без поважних причин (хвороба, стажування) не допускається пропуск занять. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

➤ При запізненні на лекційне чи практичне заняття здобувачу освіти дозволяється заходити в аудиторію не порушуючи дисципліни та атмосфери заняття.

➤ У випадку незадовільної підсумкової оцінки, наявності пропусків занять із поважних причин, наявності пропусків практичних занять без поважних причин здобувач освіти повинен здати пропущені теми в позааудиторний час, звернувшись до викладача відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі (каб. В-225), або в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north->

1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf

поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи та реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, заслуховування та аналіз доповідей питань, винесених на обговорення, письмове вирішення завдань, задач (казусів), письмові відповіді на окремі питання, участь у дискусіях/дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, а також шляхом складання змістовних модулів (контрольні роботи, колоквиуми, наукові індивідуальні завдання, складання тестів, тощо).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, участі у дискусіях та дебатах, в роботі в малих групах та тренінгах.

Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту). Максимальна кількість балів за поточний контроль – 70 балів.

Згідно положення про поточне та підсумкове оцінювання здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, з ОК, де формою контролю є екзамен, протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту). Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні (семінарські) роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

У межах освітнього процесу використання технологій штучного інтелекту здійснюється з урахуванням Рекомендацій щодо відповідального впровадження та

використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (Міністерство цифрової трансформації України, МОН України, 2025). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

Політика щодо деделайнів та перескладання.

- Пропущені практичні заняття (незалежно від поважності причини) перескладаються шляхом виконання завдань практичного заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.
- Пропуски на практичних заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перескладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі (каб. В-225). Перескладання екзамену відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

Теми змістових модулів з ОК “Ювенальна юстиція та відновне правосуддя” можуть бути зараховані, як результати навчання отримані в неформальній освіті, за умови прослухання здобувачем освіти курсів (професійні курси, тренінги, громадянська освіта, он-лайн освіта, тощо) та пред’явлення підтверджуючого документу (сертифікату) відповідно до затвердженої процедури.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Відповідно до п 4.5. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому	до 5 балів

заході	
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. (<https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах у формі модульного контролю та екзамену.

Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Допуском до складання іспиту є отримання здобувачем освіти протягом поточної роботи не менше 35 балів. Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Підсумкова семестрова оцінка з ОК, де формою контролю є іспит, виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів.

Якщо здобувач не набрав 75 балів, або хоче покращити оцінку він складає екзамен з ОК, який відбувається усного або письмового, де здобувач може отримати до 30 балів в залежності від повноти та обґрунтованості відповідей.

Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Поняття ювенальної юстиції.
2. Дитина у правовому полі ювенальної юстиції.
3. Ювенальна юстиція в системі судової влади.
4. Ювенальна юстиція у громадянському суспільстві.
5. Принципи ювенальної юстиції.
6. Функції ювенальної юстиції.
7. Каральна, „прогресивна” та відновна форма ювенальної юстиції.
8. Неповнолітні в судовому процесі до початку ХХ ст.
9. Створення першого ювенального суду.
10. Заснування ювенальних судів в Європі.
11. Суди та інші установи для неповнолітніх правопорушників в Україні.
12. Міжнародно-правові стандарти ювенальної юстиції.
13. Міжнародно-правові стандарти прав дитини.
14. Міжнародні стандарти прав дитини як база ювенальної юстиції.
15. Міжнародне співробітництво у сфері ювенальної юстиції .
16. Мінімальні Стандартні Правила ООН про відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) – головний міжнародний акт щодо ювенальної юстиції.
17. Інші універсальні стандарти ювенальної юстиції.
18. Система ювенальної юстиції Сполучених Штатів Америки.

19. Ювенальна юстиція Англії та Уельсу.
20. Французька модель ювенальної юстиції.
21. Німецька система ювенальної юстиції.
22. Ювенальна юстиція Нідерландів.
23. Північноєвропейська модель ювенальної юстиції.
24. Ювенальна юстиція Польщі.
25. Ювенальна юстиція Японії.
26. Пілотні проекти впровадження ювенальної юстиції в країнах СНГ.
27. Відновний підхід ювенальної юстиції.
28. Теоретико-правові основи та міжнародні стандарти відновної ювенальної юстиції.
29. Принципи, переваги та форми відновного правосуддя.
30. Медіація в ювенальній юстиції.
31. Практика відновного ювенального правосуддя в Новій Зеландії.
32. Застосування відновного правосуддя щодо неповнолітніх у США та Канаді.
33. Європейські моделі відновного правосуддя (на прикладі Австрії та Польщі).
34. Програми та практики відновного правосуддя в Україні.
35. Примусові заходи виховного характеру за КК України.
36. Психологічні елементи ювенальної юстиції.
37. Психологічні особливості підліткового та юнацького віку.
38. Психологія соціально дезадаптованої поведінки підлітків та юнаків.
39. Психологічна допомога дітям з девіантною поведінкою.
40. Медіація в кримінальному процесі.
41. Процедура медіації між жертвою і правопорушником
42. Реалізація відновного правосуддя в громаді
43. Сімейні конференції як модель відновного правосуддя
44. Правові засади комунікації правоохоронця з дитиною
45. Поняття та види комунікації.
46. Стилї комунікації.
47. Емоційна ескалація конфлікту.
48. Техніки безконфліктного спілкування.
49. Особливості опитування та допиту дітей поліцейськими.
50. Особливості проведення інтерв'ю неповнолітнього для збору інформації.
51. Ідентифікація та реагування на сімейне насильство щодо дітей: методи, інструменти та практичні підходи для правоохоронців.
52. Правове регулювання наставництва в Україні.
53. Відновне правосуддя за участю неповнолітніх в Україні в умовах воєнного стану.
54. Реалізація пілотних проектів відновного правосуддя на базі системи надання безоплатної юридичної допомоги.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота

67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	FX	Необхідне перескладання

90-100 балів – здобувач дав відповідь, яка: є правильною, повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань студента, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення теоретико-правових понять; демонструє наявність належних знань щодо змісту основних понять та сфери застосування; містить власний аналіз проблеми, порівняння різних поглядів на наукові течії, самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно.

82-89 балів – здобувач загалом відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та/або неточності у розкритті предмета питання, змісту окремих правових понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, нечіткі характеристики відповідних інститутів та явищ, помилки в розкритті змісту понять; відповідь є неповною; не є аргументованою, дещо порушена логіка викладу матеріалу; містить граматичні, грубі стилістичні помилки або незначну кількість виправлень; містить незначні помилки щодо аргументації рішення ситуації або перелік аргументів не є вичерпним.

75-81 балів – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає та застосовує основні поняття при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 балів – здобувач дав неповну, неточну відповідь на питання або вона містить хоча б один з таких недоліків: містить певну кількість помітних помилок у змісті поняття; відсутність розуміння змісту основних правових понять; погане володіння термінологічним апаратом; недостатньою мірою виявлену активність в комунікативних ситуаціях та неналежну старанність під час відповіді; відсутність творчого підходу в опануванні змісту дисципліни, переважно репродуктивний характер навчальної роботи.

60-66 балів – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 балів – здобувач не дав відповіді на питання або вона містить хоча б один з таких недоліків: є неправильною; не розкриває сутності питання; в ній допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача щодо конкретного питання або щодо основних положень правової науки, або їх безсистемність та поверхневність, невміння правильно сформулювати власну думку; викладена безсистемно, з істотним порушенням логіки; містить велику кількість граматичних та стилістичних помилок, виправлень.

0 балів – здобувач освіти взагалі не розкрив поставлені питання, не продемонстрував, що не засвоїв матеріал в достатньому обсязі для подальшого навчання.

Поточне оцінювання

5 балів (д. ф.н.)

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES
1	5	Відмінно	(A) – якщо здобувач демонструє вільне володіння питаннями теми, безпомилково виконує практичні, самостійні,

			індивідуальні завдання;
2	4	Дуже добре	(B) – здобувач при відповіді на теоретичні питання допускають деякі неточності, активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
3	3	Добре	(C) – загалом хороша робота
4	2	Задовільно	(D) – здобувач допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; здобувач освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно
5	1,5	Достатньо	(E)- здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і лише іноді із допомогою викладача виправляє ці помилки
6	1-0	Незадовільно	(FX) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань

14 балів – поточне оцінювання (з. ф.н.)

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES
1	14-13	Відмінно	(A) – якщо здобувач демонструє вільне володіння питаннями теми, безпомилково виконує практичні, самостійні, індивідуальні завдання;
2	12-7	Дуже добре	(B) – здобувач при відповіді на теоретичні питання допускають деякі неточності, активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
3	6	Добре	(C) – загалом хороша робота
4	5-4	Задовільно	(D) – здобувач допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; здобувач виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно

5	3	Достатньо	(E) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і лише іноді із допомогою викладача виправляє ці помилки
6	2-0	Незадовільно	(FX) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логічна послідовність та системність викладення матеріалу, культура мовлення;
- аналітичність мислення, вміння роботи порівняння та формулювати висновки.

Оцінювання модульної контрольної роботи (денна та заочна форми навчання) – 15 балів

№ п/п	бали	Оцінка відповідно ECTS
1	15-13	здобувач освіти повно відповідає на питання модульної контрольної роботи, вільно володіє термінологією, вміє застосовувати норми законодавства при відповіді на питання та аргументувати свою позицію;
2	12-9	здобувач освіти при відповіді на питання модульної контрольної роботи допускає поодинокі неточності; володіє термінологією; знає нормативно-правові акти з питання контрольної роботи; вміло застосовує норми законодавства при відповіді на питання;
3	8-5	здобувач освіти поверхнево володіє більшістю питаннями модульної контрольної роботи, знає основні категорії та нормативно-правові акти; використовує норми законодавства, але не пояснює їх застосування при відповіді на питання;
4	4-0	здобувач освіти не може дати аргументовано відповідь на питання модульної контрольної роботи, висловлює власну думку при відповіді на питання без посилання на норми законодавства, володіє окремими правовими категоріями.

Оцінювання виконання екзаменаційного завдання / відповіді на екзамені (макс. – 30 балів):

30-28 балів	передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна, з елементами самостійності: зокрема, повністю дотримана структура відповіді, наведено актуальні приклади з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей; наведено релевантне законодавство, на основі якого сформульовано думку (наведено й міжнародні нормативні акти).
27-19 балів	передбачає достатній рівень знань і навичок: відповідь логічна, але містить деякі неточності: зокрема, при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; не повністю дотримана структура відповіді, з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей наведено лише один приклад або

	декілька, але не релевантних; наведені релевантні національні та/або міжнародні нормативні акти, але перелік не повний.
18-12 балів	передбачає наявність знань лише основних понять та правових явищ, дотичних до змісту курсу, здобувач освіти відповідає на питання, але лише у загальних рисах розуміється на матеріалі, відповіді неповні, містять суттєві неточності та помилки; не дотримана структура відповіді, з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей наведено один приклад або декілька, але не релевантних; наведені нерелевантні нормативні акти
11-5 балів	передбачає неповні, фрагментарні знання здобувачем основних понять та правових явищ; здобувач не сформулював конструктивних відповідей, а наведені ним тези чи одиничні аргументи містять істотні недоліки та/або грубі помилки; здобувач не відповідав на одне із завдань
4-0 балів	здобувач освіти взагалі не розкрив поставлені питання, не продемонстрував, що засвоїв матеріал в достатньому обсязі для подальшого навчання

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти

1. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Про наставництво : Закон України № 4744-IX від 18 грудня 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4744-20#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. 156 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20200101>
4. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
5. Про реалізацію пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» : Наказ Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України від 21 січня 2019 року № 172/5/10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0087-19#Text>
6. Recommendation CM/Rec(2018)8 of the Committee of Ministers to member States concerning restorative justice in criminal matters. Adopted by the Committee of Ministers on 3 October 2018 at the 1326th meeting of the Ministers' Deputies. URL: <http://surl.li/qdhvm>
7. Про запровадження та реалізацію пілотного проекту щодо імплементації міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність: спільний Наказ Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України № 150/445/2077/5/187 від 01 червня 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0150905-23#n56>
8. Порядок реалізації пілотного проекту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» (затв. наказом Міністерства юстиції України від 21.12.2023 р. No 1116/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1116-24#Text>.
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. No 1027-р «Про схвалення Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року».
10. Системний звіт «Збір даних щодо неповнолітніх, які перебувають у контакті із

законом». URL: https://ppl.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Звіт_статистика_фінальна-версія.pdf

11. Про затвердження Порядку взаємодії міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги та уповноважених органів з питань пробації у межах реалізації пілотного проєкту "Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення": Наказ від 27.09.2024 № 99/312 Міністерство юстиції України. Координаційний центр з надання правничої допомоги Державна установа Центр Пробації. URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS40189?an=1&ed=2024_09_27
12. Практика врахування судами результатів участі у Програмі відновлення для неповнолітніх під час прийняття рішення про наявність підстав для звільнення від кримінальної відповідальності відповідно до статей 45, 46 (у разі вчинення неповнолітнім вперше кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину), ст. 48 КК України або закриття кримінального провадження на підставі ч.4 ст. 56, п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України. Тепер слід звернутися до практики втілення цих положень у життя. Розглянемо декілька судових рішень:
  - Ухвала Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 13 жовтня 2022 року, судова справа № 456/4845/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106731618>
  - Ухвала Романівського районного суду Житомирської області від 26 жовтня 2022 року, судова справа № 282/1706/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106956605>
  - Ухвала Надвірнянського районного суду Івано-Франківської області від 02 лютого 2022 року, судова справа № 348/2853/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102974797>
  - 10. Ухвала Козелецького районного суду Чернігівської області від 25 листопада 2022 року судова справа № 734/2395/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107524372>
  - Ухвала Конотопського міськрайонного суду Сумської області від 31 серпня 2023 року, судова справа № 577/4013/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113282583>
  - Ухвала Кобеляцького районного суду Полтавської області від 21 лютого 2023 року, судова справа № 532/2262/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109225214>
  - Ухвала Хорольського районного суду Полтавської області від 21 березня 2023 року, судова справа № 548/407/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109705425>
13. Порядок реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення»: Наказ Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора від 22 липня 2024 року № 2176/5/501/176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1116-24#Text>.
14. Директива 2012/29/ЄС від 25 жовтня 2012 року про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів та заміну Рамкового рішення Ради 2001/220/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>
15. Рекомендація CM/Rec(2018)8 Комітету Міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя у кримінальних справах прийняті Комітетом міністрів 3 жовтня 2018 року. URL: <https://search.coe.int/cm?i=09000016808e35f3>.
16. Національна стратегія захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 липня 2025 р. № 708-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-2025-%D1%80?find=1&text=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD#w1_6.
17. Jane Evans. Public Perceptions of Restorative Justice in Canada. Research and Statistics Division, 2024. URL: <https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/jr/pprjc-ppejrc/index.html>.
18. Порядок реалізації пілотного проєкту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення»: Наказ Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 № 172/5/10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0087-19#Text>
19. Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними,

- обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення (з 09 вересня 2024 року по 23 січня 2025 року): Інформаційно-аналітичний звіт про хід реалізації пілотного проєкту. URL: <https://legalaid.gov.ua/wp-content/uploads/2025/01/vp-informacijno-analitychnyj-zvit-hid-realizacziyi-programy-vp-za-uchastyu-nepovnlitnihdocx.pdf>
20. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила): міжнародний документ від 14.12.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907
  21. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила): міжнародний документ від 29.11.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211
  22. Рекомендація СМ/Рес(2010)1 Комітету Міністрів державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>
  23. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19>
  24. Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-п>
  25. Про затвердження Переліку заходів щодо реалізації пробаційних програм: Наказ Міністерства юстиції України від 28.03.2018 № 926/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0483-18>
  26. Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: Наказ Міністерства юстиції України від 29.01.2019 № 272/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19>
  27. Перші результати пілотного проєкту з відновного правосуддя за 2024 рік: укладено 18 угод. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/pershi-rezultaty-pilotnogo-proyektu-z-vidnovnogo-pravosuddya-za-2024-rik-ukladeno-18-ugod/>

Основна література

28. Переговори і медіація у кримінальному провадженні : навч. посібник / [І. В. Гловюк, А. В. Лапкін, М. Р. Мазур, В. Т. Нор, О. О. Горбас, А. Р. Туманянц, Т. А. Цувіна] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Василя Нора, канд. юрид. наук, доц. Марти Мазур. – Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 328 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/08/Negotiations-and-Mediation-in-criminal-proceedings_LNU_2022.pdf
29. Когут Я., Хомин О., Жидецький Ю., Пряхіна Н., Кіржецький Ю., Січковська І. Формування ювенальної компетентності поліцейських : навчально-методичний посібник/за заг. редакцією Я. Когута. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2020. 176 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3320/1/%D1%8E%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B09-12-20.pdf>
30. Ювенальна юстиція: Навчальний посібник/ Кол.авторів: Гусев А.І., Костова Ю.Б., Крестовська Н.М., Семікоп Т.Є., Терещенко І.Г., Шмеріга В.І.; За заг. ред. Крестовської Н.М. Одеса: ОЮІ ХНУВС, 2006.
31. Медіація у професійній діяльності юриста: Підручник. / /авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилук, І. Городиський [та ін.]; за ред. Наталі Крестовської, Луїзи Романадзе. – Одеса: Екологія, 2019. 456 с. <https://tnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%97-%D1%8E%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0.pdf>
29. Дмитренко А.А., Мазур М.Р. Особливості медіації у кримінальному провадженні України.

Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія право, Випуск 67, 2021. С. 273–277.

32. Міжнародні стандарти та успіхи – як Офіс Генпрокурора змінює правосуддя для дітей. Засідання Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх, 13 грудня 2023 року. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/miznarodni-standartita-uspixi-yak-ofis-genprokurora-zminyuje-pravosuddyadlya-ditei>

Додаткова література

33. Мокрицька І.Я. Ювенальна юстиція: правовий захист дітей. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/04df5de5-a4ba-4769-83ff-178b19630b8d/content>.
34. Веселов М.Ю. Сучасні парадигми та моделі ювенальної юстиції. URL: https://www.researchgate.net/publication/337045824_Modern_paradigms_and_models_of_juval_justice/link/5dc22b6aa6fdcc21280887e5/download.
35. Хмелевська Н.В. Реінтеграція неповнолітніх в ювенальній юстиції. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 430–434. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/287323>.
36. Гаджула В.В. Розвиток ювенальної юстиції в Україні. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0cef8b67-40d5-429c-b4e3-c71da3ca4862/content>.
37. Kyrylenko M. Juvenile justice: genesis and current state in Ukraine. Journal of Legal Studies. 2020. Vol. 26, Issue 40. P. 117–124. DOI: <https://doi.org/10.2478/jles-2020-0015>.
Гусак А. Ювенальна юстиція як необхідний захід захисту основних прав неповнолітніх. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16048/1/27.pdf.3>.
39. YEVHENII DIDENKO, NATALIYA KARPINSKA, VIKTORIYA ANISHCHUK, VALENTYN VISYN, YULIYA PUNDOR, NATALIYA RIABYKH. Mediation in criminal proceedings. AD ALTA: Journal of interdisciplinary Research. 2024. P. 231-235 <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140141/PDF/140141.pdf>
40. Чупринський Б. О. Карпінська Н. В. Перспективи застосування медіації у діяльності Національної поліції. Історико-правовий часопис, вип. 1. Том . 18 2022. С. 79-86
41. Чупринський Б. О. Європейські стандарти покарання правопорушників. Актуальні питання реформування правової системи: зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 13-14 вересня 2024 р. / Уклад. Джурак Л. М. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 162 с.
42. В Україні з'явиться наставництво для дітей і молоді до 23 років – Зеленський підписав закон. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/350949-v-ukraine-poyavitsya-nastavnichestvo-dlya-detey-i-molodezhi-do-23-let-zelenskiy-podpisal-zakon>
43. Духневич А. В. Карпінська Н. В. МЕДІАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ У ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ: ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ. Віжник УжНУ. Серія Право. Випуск 86. 2025. С. 248-255 https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=2kY-BZkAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=2kY-BZkAAAAJ:umqufdRvDiIC
44. Карпінська, Наталія Володимирівна. «Стратегії впровадження відновного правосуддя в пенітенціарну систему України на основі міжнародного досвіду». Український політико-правовий дискурс, вип. 5, Листопад 2024, doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14056964>
45. Карпінська Н. В., Янус А. МЕДІАЦІЯ У ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ. Юридичний науковий електронний журнал. № 11. 2024. С.399-404 http://lsej.org.ua/11_2024/94.pdf
46. Карпінська, Н.В. Медіація у соціальній роботі з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах: визначення ефективних практик. Соціальні науки: перспективи та

Інтернет-ресурси

47. Case S. Solving the Youth Crime ‘Problem’ TEDxLoughboroughU. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QYWPYiZIpV8&t=38s>.
48. Відновне правосуддя : Що це і як працює <https://law.chnu.edu.ua/vidnovne-pravosuddia-shcho-tse-i-yak-tse-pratsiuie/>
49. Що таке відновне правосуддя і як воно дає шанс. URL: https://www.google.com/search?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B5+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B4%D1%8F+&sca_esv=6b6a4b9baede048b&rlz=1C1GCEA_enUA984UA984&biw=1024&bih=492&aic=0&sxsrf=ANbL-n6r38fF5Uf6dW5AcAdeSzHV49j1dg%3A1769511021357&ei=bZh4acW4Fbe5wPAP253amQg&ved=0ahUKEwiFo-qexquSAxW3HBAIHduONoMQ4dUDCBE&uact=5&oq=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B5+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B4%D1%8F+&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcniAiJtCy0ZbQtNC90L7QstC90LUg0L_RgNCw0LLQvtGB0YPQtNC00Y8gMgQQIxgnMgUQABiABDIFEAAyGAQyBRAAGIAEMgUQABiABDIGEAAyFhgeMgYQ
50. Щорічний звіт: Програма відновного правосуддя URL: <https://legalaid.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/shhorichnyj-zvit-vidnovne-09-09-2024-r-09-09-2025-r.pdf>
51. ЗУ Про наставництво прийнято. Що таке наставництво? URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=812620158456955>